

מערך שיעור

היכרות עם תחום הדעת 'שבילי מורשת'

עוגני השיעור

שכבת גיל: כיתות ב, ג, ד

ציר מוביל: היכרות עם תחום הדעת "שבילי מורשת".

רעיון מרכזי: מורשת היא הסיפור המשותף של עם ישראל, המורכב מדמויות, זיכרונות, חגים, שפה וערכים שכולנו חולקים, והם אלו שמחברים אותנו זה לזה.

נושא: מהי המורשת המשותפת שלנו? חניכת "אלבום המורשת" שילווה אותנו לאורך השנה.

מיומנויות:

אוריינות לשונית: הבעה בכתב ובעל פה, הקשבה.

חשיבה יצירתית: ביטוי אישי דרך ציור וכתיבה.

מודעות חברתית: הבנת המכנה המשותף הקבוצתי ותחושת שייכות.

ערכים וסוגיות לדיון:

שייכות וזיקה לעם ולארץ: חיזוק התחושה שאנחנו חלק מסיפור גדול ומשמעותי.

כיבוד ערכי המורשת: הבנה שיש לנו נכסים תרבותיים ורוחניים משותפים שעלינו להכיר ולכבד.

בין-תחומיות: מולדת, היסטוריה, תנ"ך, שפה, אומנות

פתיחה

מטרות: לעורר חשיבה על מגוון רחב של נכסים תרבותיים ורוחניים משותפים. להגדיר את המושג "מורשת".

מה עושים?

1. פתיחה בתרגיל מחשבתי: דמיינו שאנחנו פוגשים ילד או ילדה ממדינה רחוקה, והם לא יודעים שום דבר על החיים שלנו בישראל. אילו דברים, שהם ברורים לנו מאליהם, נצטרך להסביר להם? מה הם יצטרכו ללמוד כדי להבין את הסיפור המשותף של כולנו?
 - כתיבת התשובות על הלוח (ניתן להעזר ב"עוגנים למורה")
2. סיכום ביניים: כל הדברים הנפלאים האלה שדיברנו עליהם – הסיפורים, החגים, הדמויות והמקומות – הם המורשת שלנו.
3. **הגדרת המושג "מורשת":** מורשת היא כל מה שאנחנו יודעים, עושים ומרגישים ביחד כעם. זה הסיפור המשותף הגדול שלנו.
4. הצגת שם המקצוע: **"שבילי מורשת".**

עוגנים למורה לתיווך המושג "מורשת":

1. לוח השנה המשותף: "אילו חגים כולנו חוגגים כעם? ואילו חגים או מסורות מיוחדות יש במשפחה שלכם סביב החג?" (סבתא תמיד מכינה תבשיל מסוים בפסח, נוהג משפחתי בשבת).
2. שפה משותפת: "באיזו שפה כולנו מדברים וכותבים? האם יש במשפחה שלכם שפה נוספת שעוברת מדור לדור?" (לאדינו, יידיש, אמהרית, רוסית, אנגלית, מרוקאית).
3. סיפורים: "אילו סיפורים עתיקים וחשובים כולנו מכירים מהתנ"ך ועל הקמת המדינה? (יציאת מצרים, דוד וגוליית, הכרזת העצמאות). האם אתם מכירים סיפור על העלייה לארץ של סבא וסבתא?"
4. הארץ המשותפת: "אילו מקומות בארץ ישראל חשובים לכולנו? (ירושלים, הכותל המערבי) האם יש מקום מיוחד עבורכם או עבור הקרובים לכם? (העיר שבה נולדו הסבים, מקום עליה לרגל משפחתי).
5. דמויות משותפות: "אילו דמויות וגיבורים אחנו מכירים מהעם שלנו? (אברהם אבינו, שרה אמנו, דוד המלך, הרצל, בן-גוריון, שרה גיבורת ניל"י).
6. סמלים: "אילו סמלים שייכים לכולנו כעם וכמדינה? האם במשפחה שלכם יש חפץ סמלי שעובר מדור לדור?" (דגל ישראל, סמל המנורה, סידור ישרן, חפץ מיהדות התפוצות, תמונה היסטורית).

למידה פעילה

מטרות: להכיר לתלמידים את הכלי שילווה אותם לאורך השנה, וליצור את "התמונה" הראשונה באלבום המבוססת על שיעור הפתיחה.

מה צריך?

דף אלבום
(נספח 1)

מה עושים?

1. הצגת האלבום: חלוקת דף העבודה "אלבום המורשת שלי" (נספח 1)
 - מסבירים: לאורך המסע שלנו השנה, כל אחד ואחת מכם ירכיב אלבום אישי. זהו 'אלבום המורשת'. בכל פעם שנלמד על נושא חדש, נוסיף 'תמונה' חדשה לאלבום. התמונה יכולה להיות ציור, מחשבה, או משפט שחשוב לכם.
2. משימה: המורה מנחה: 'התמונה' הראשונה באלבום שלכם תהיה על הרעיון שדיברנו עליו היום - המורשת המשותפת שלנו. בחרו דבר אחד מכל הדברים המשותפים שעלו בשיחה (חג, דמות, סמל, או מקום) שהכי נגע ללבכם. ציירו אותו במסגרת הראשונה, וכתבו מתחתיו משפט המסביר למה בחרתם דווקא בו.

עיבוד וסיכום

מטרות: לאפשר שיתוף ראשוני מהאלבומים וליצור ציפייה להמשך מילוי האלבום לאורך השנה.

מה עושים?

1. **שיתוף:** הזמנת תלמידים שרוצים לשתף את הכיתה ב"תמונה" הראשונה שהם הוסיפו לאלבום שלהם ומדוע בחרו בה.
2. **מבט לעתיד:** סיכום השיעור: היום הוספנו את התמונה הראשונה. דמיינו איך האלבום הזה יראה בסוף השנה - מלא בציורים, סיפורים ורעיונות שנגלה יחד. שמרו על האלבום שלכם היטב, הוא הולך להיות מזכרת מיוחדת מהמסע שלנו ב'שבילי מורשת'.
3. **חיבור להמשך:** בשיעורים הבאים, נמשיך למלא את האלבום שלנו בתמונות מסיפור הקמת המדינה.

להמשך המסע

צלם ותעד - בחרו חפץ, מקום או דמות מהמשפחה שמספרים סיפור מורשתי. צלמו והעלו ללוח השיתופי הכיתתי, כדי שנוכל לראות את המורשות האישיות של כולנו.

שאלת חקר אישית - מה הייתם רוצים להעמיק ולגלות על המורשת שלכם או על עברו של העם שלנו? כתבו שאלה אחת שתסקרן אתכם באלבום המורשת שלכם – זו תהיה נקודת פתיחה למסע חקר בהמשך השנה.

צידה לדרך (נספחים)

דף מסע - אלבום המורשת שלי

במסע המשותף שלנו ב"שבילי מורשת", נגלה אוצרות רבים מהסיפור המשותף של כולנו. כאן באלבום, תוכל/י לשמור את ה"תמונות" החשובות ביותר מהמסע שלכם.

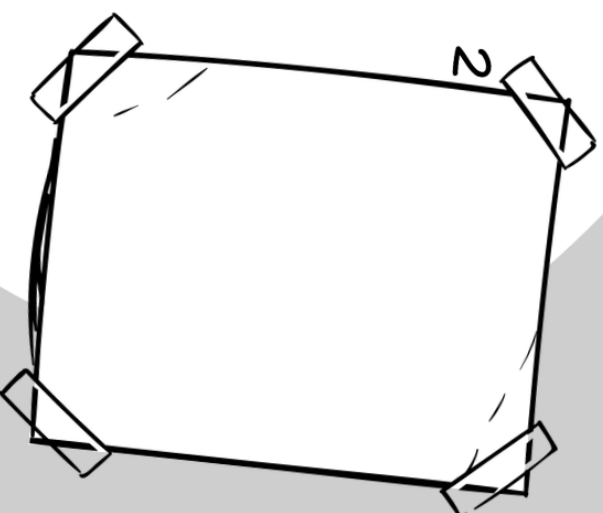
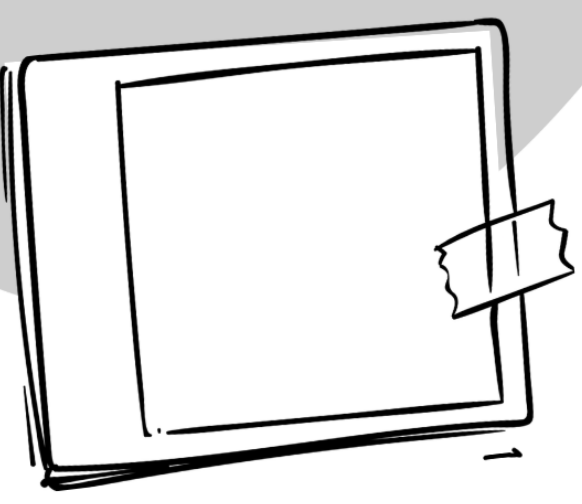
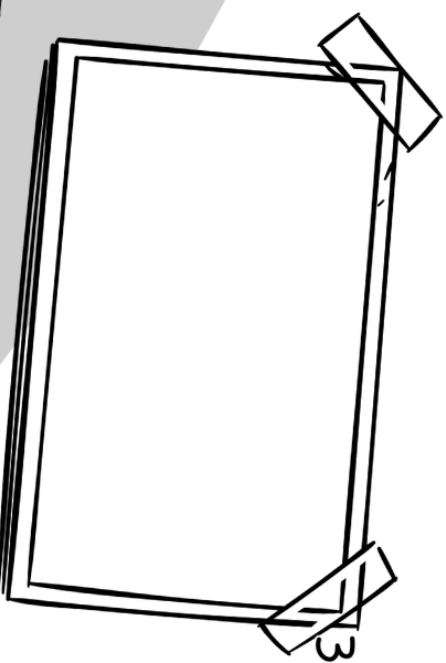
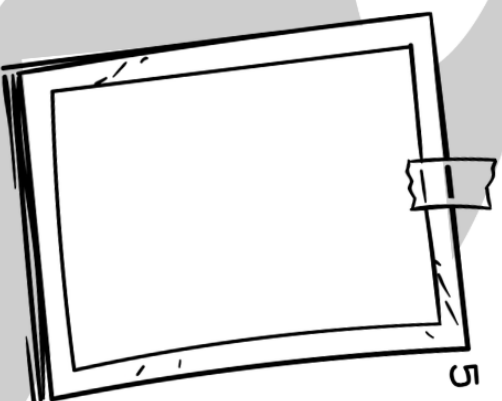
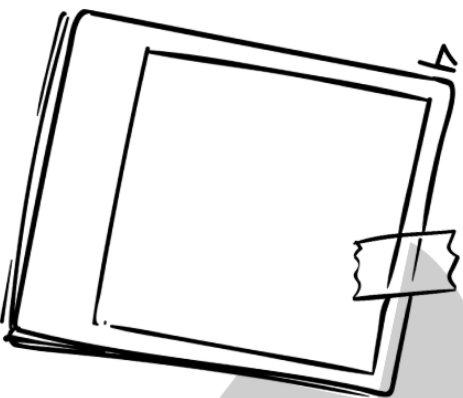
התמונה שלי:

למה בחרתי בתמונה הזו?

(דף מעוצב בהמשך)

שבילי מורשת

אלבום המורשת שלי

במהלך השנה נבא למסד בדקדקת המורשת שלנו.
בכל נושא חדש שנמצא – נסיעה "מיוחדת" לאנשים:
אפשר לצייר, אפשר לכתוב
ואפשר גם לשלב משפט קטן או מילה
כל המונח שמוסיפו עסבר לחלק מהסיפור הרצף שלנו
ומהסיפור האיש שלי...